

EIROPAS PARLAMENTS

2004

2009

Sesijas dokuments

28.1.2009

B6-0070/2009

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

ievērojot Reglamenta 103. panta 4. punktu,

iesniedza

- *Sarah Ludford, Ignasi Guardans Cambó, Marco Cappato, Anneli Jäätteenmäki* ALDE grupas vārdā
- *Monica Frassoni, Daniel Cohn-Bendit, Kathalijne Maria Buitenweg, Jean Lambert, Raül Romeva i Rueda, Cem Özdemir, Hélène Flautre* Verts/ALE grupas vārdā
- *Giusto Catania, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Miguel Portas, Vittorio Agnoletto, Jens Holm, Willy Meyer Pleite* GUE/NGL grupas vārdā

par Gvantanamo

Eiropas Parlamenta rezolūcija par Gvantanamo

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā starptautiskos, Eiropas un valsts instrumentus par cilvēktiesībām un pamatbrīvībām un par apzināti nelikumīgas apcietināšanas, cilvēku piespiedu nozušanas un spīdzināšanas aizliegumu, piemēram, Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, kā arī 1984. gada 10. decembra Konvenciju pret spīdzināšanu un citu cietsirdīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu apiešanos vai sodu,
 - ņemot vērā ASV un Eiropas Savienības un tās dalībvalstu transatlantisko sadarbību, tostarp saistībā ar cīņu pret terorismu,
 - ņemot vērā:
 - 2006. gada 13. jūnija rezolūciju par ieslodzīto stāvokli Gvantanamo¹,
 - 2006. gada 16. februāra rezolūciju par Gvantanamo²; [P6_TA\(2006\)0070](#)
 - 2004. gada 10. marta ieteikumu Padomei par Gvantanamo ieslodzīto tiesībām uz taisnīgu tiesu⁽²⁾,
 - 2002. gada 7. februāra rezolūciju par ieslodzītajiem Gvantanamo⁽¹⁾,
 - Eiropas Padomes parlamentārās rezolūcijas,
 - ANO Cilvēktiesību komitejas 2006. gada 15. februāra ziņojumu,
 - ANO īpašo ziņotāju paziņojumus,
 - ANO Komitejas pret spīdzināšanu secinājumus un ieteikumus attiecībā uz ASV,
 - Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja 2009. gada 20. janvāra paziņojumu,
 - Eiropas Padomes Cilvēktiesību komisāra 2009. gada 19. janvāra paziņojumu,
 - ES Pretterorisma koordinators paziņojumu,
 - par tiesiskuma, brīvības un drošības jautājumiem atbildīgā ES komisāra un ES prezidentūras paziņojumus;
 - ņemot vērā EP 2007. gada 14. februāra rezolūciju par iespējamo CIP veikto Eiropas valstu izmantošanu, lai pārvadātu un nelikumīgi turētu apcietinājumā ieslodzītos (*Fava* ziņojums) un Eiropas Padomes darbības saistībā ar šo pašu jautājumu,
 - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 4. punktu,
- A. tā kā laikā pēc 11. septembra terora aktiem ASV 2002. gada janvārī pie Gvantanamo līča (Kuba) izveidoja augstas drošības ieslodzījuma vietu, kurā tiek turētas par dalību terorismā aizdomās turamas personas un tā kā ASV iespējamus teroristus ir turējusi

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0254+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

² http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=EN&reference=P6-TA-2006-0070&type=TA#def_1_1

slepenās ieslodzījuma vietās, kas izvietotas vairākās pasaules valstīs, tostarp arī ES dalībvalstīs;

- B. tā kā Gvantanamo līcī un slepenās ieslodzījuma vietās ieslodzītajiem ir liegtas cilvēka pamattiesības, tostarp tiesības uz taisnīgu tiesu, un viņi tiek spīdzināti;
- C. tā kā virknē ASV tiesu iestāžu, tostarp Augstākās tiesas, nolēmumos, ir atzītas daļējas un ierobežotas tiesības, tostarp piekļuves iespēja ASV pilsoņiem paredzētajām tiesām;
- D. tā kā četri Gvantanamo līcī turētie ieslodzītie, pēc tam, kad tika pakļauti bargām nopratināšanas metodēm, piemēram, iegremdēšanu ūdenī, kas faktiski ir spīdzināšana un cietsirdība, necilvēcīga un pazemojoša izturēšanās, ir izdarījuši pašnāvību;
- E. tā kā bijušais CIP direktors *Michael Hayden* ir paziņojis, ka Pārvalde slepenās apcietinājuma vietās ir turējusi gandrīz 100 aizdomās par sadarbību ar Al-Qaeda turētas personas un trešā daļa no šiem ieslodzītajiem tika pakļauti vardarbīgām izmeklēšanas metodēm, un trīs no viņiem, tostarp *Khalid Sheikh Mohammed*, kuru apsūdz par 9. septembra terora akta plānošanu, izmeklēšanas laikā tika gremdēti ūdenī;
- F. tā kā Gvantanamo līcī turētos ieslodzītos ASV varasiestādes turp nogādāja ar armijas un CIP organizātiem lidojumiem, kas bieži vien šķērsoja Es teritoriju un dažos gadījumos pat nolaidās dažās ES dalībvalstīs; tā kā dažos gadījumos Gvantanamo līcī turētos ieslodzītie tika nolaupīti kādā no ES dalībvalstīm saskaņā ar ārkārtas pārsūtīšanas programmu, bet citi tikai aizvesti uz trešām valstīm un šo valstu cietumos tika pakļauti spīdzināšanai;
- G. tā kā dažas dalībvalstis ir vērsušās pie ASV varasiestādēm ar lūgumu atbrīvot un repatriēt tos ieslodzītos, kas ir šo valstu valstspiederīgie vai kuri iepriekš ir bijuši šo valstu iedzīvotāji; tā kā dažu dalībvalstu ierēdņiem tika dota iespēja piekļūt Gvantanamo ieslodzītajiem un viņi tos ir izjautājuši, lai pārliecinātos par to, cik patiesas ir pret viņiem ASV valdības izvirzītās apsūdzības;
- H. tā kā ASV iestāžu publicētajā sarakstā iekļautas 759 pagātnē un pašreiz Gvantanamo ieslodzītās personas; 525 ieslodzītie ir atbrīvoti, bet 5 apcietinājumā ir miruši; tā kā pašreiz Gvantanamo ir apmēram 250 ieslodzīto, no kuriem:
 - zināms skaits ieslodzīto ir atzīts par piemērotiem atbrīvošanai, jo pret viņiem nekad nav tikusi izvirzīta apsūdzība un nav paredzams, ka viņi tiks apsūdzēti kāda nozieguma izdarīšanā, no kuriem attiecībā uz apmēram 30 cilvēkiem Amerikas Savienoto Valstu attiecīgās iestādes jau ir atzinušas, ka viņi vairs nav aizdomās turamie un ir atbrīvojami, taču viņi nevar atgriezties savās izcelsmes valstīs, jo viņiem draud vajāšana vai spīdzināšana, vai arī viņu valstu valdības atsakās tos uzņemt atpakaļ (tostarp 17 uigurus, musulmaņus no Ķīnas, kurus ASV tiesnesis ir licis atbrīvot ASV teritorijā šā gada oktobrī; valdība ir pārsūdzējusi šo lēmumu) (iespējama noņemšana citā vietā);
 - attiecībā uz noteiktu skaitu gūstekņu ASV ir nolēmusi neuzsākt kriminālvajāšanu, bet uzskata, ka tie jātur ieslodzījuma vai stingri jāuzrauga viņu valstu valdībām varbūtēja apdraudējuma dēļ (iespējama noņemšana citā vietā);
 - zināmu skaitu gūstekņu ASV iestādes uzskata par „bīstamiem”,

- I. tā kā iepriekšējā ASV administrācija ir paziņojusi, ka jau gadiem tā ir neformāli lūgusi ES dalībvalstis sadarboties, lai rastu kopēju risinājumu par tiem Gvantanamo ieslodzītajiem, pret kuriem nav izvirzītas apsūdzības vai kuri ir attaisnoti un kurus nevar repatriēt uz viņu valstīm, un tā kā Portugāles ārlietu ministrs ir lūdzis savus ES kolēģus pieņemt politisku lēmumu izmitināt viņus ES dalībvalstīs un ir paziņojis par Portugāles vēlmi to darīt;
- J. tā kā spīdzināšanas un citu nelikumīgu metožu pielietošana nozīmē, ka iegūtie „pierādījumi” tiesās ir nepieņemami, padarot par neiespējamu kriminālvajāšanu un notiesāšanu par terorismu, un tā kā Gvantanamo ir kļuvusi par problēmu visai pasaulei, jo šī cietuma pastāvēšana mazina uzticību starptautiskajai sabiedrībai tās cīņā pret terorismu,
1. norāda, ka tā atkārtotie aicinājumi slēgt Gvantanamo līcī izvietotās ieslodzījuma vietas un tamlīdzīgas ieslodzījuma vietas, ko tieši vai netieši pārvalda ASV varasiestādes, lai kur arī tās atrastos, un tādējādi pauž gandarījumu par ASV prezidenta Baraka Obamas paziņojumiem un viņa rīkojumiem apturēt militāro komisiju darbību un slēgt Gvantanamo 12 mēnešu laikā; atzinīgi vērtē viņa administrācijas apņemšanos pārskatīt pratināšanas metožu izmantošanu un aizliegt tādus paņēmienus, kā gremdēšanu ūdenī;
 2. norāda, ka cīņa pret starptautisko terorismu, kas apdraud ES dalībvalstīs garantētās cilvēka pamattiesības, kas ir vienas no Eiropas Savienības un ASV prioritātēm un kas var balstīties tikai uz tādām kopējām vērtībām kā starptautisko cilvēktiesību aktu ievērošana, demokrātija un tiesiskums, un aicina Eiropas Savienību un ASV stiprināt transatlantisko dialogu par jaunu vispārēju pieeju cīņā pret terorismu, pamatojoties uz šīm kopīgajām vērtībām;
 3. aicina ASV varasiestādes atzīt Gvantanamo ieslodzīto cilvēktiesības un pamatbrīvības, pamatojoties uz starptautiskajiem tiesību aktiem un ASV konstitūciju, lai pret ikvienu personu izturētos atbilstoši starptautiskajiem un cilvēktiesību aktiem, un ja pret viņu tiek izvirzīta apsūdzība, lai kompetenta, neatkarīga un objektīva tiesa vai starptautisks tribunāls nekavējoties veiktu atklātu un taisnīgu izmeklēšanu; aicina ASV varasiestādes likvidēt militārās komisijas un nepieņemt likumu par beztermiņa apcietinājumu ASV;
 4. uzskata, ka, tā kā ASV varasiestādes ir radījušas šo problēmu, tad tās pamatā ir atbildīgas, lai rastu risinājumu tam, ka Gvantanamo gūstekņiem tiek garantētas cilvēktiesības un pamatbrīvības atbilstīgi starptautiskajiem tiesību aktiem un ASV konstitūcijai, un nodrošinātu lai:
 - viņu lietas atbilstīgi, savlaicīgi un atklāti izskatītu kompetenti, neatkarīgi un objektīvi tribunāli, un paši ieslodzītie tiktu notiesāti ASV un ievietoti šīs valsts cietumos, ja viņi ir atbildīgi par tiem noziegumiem, par ko ASV viņus apsūdz;
 - tiem, kuri nav apsūdzēti vai ir attaisnoti jādod iespēja izvēlēties vai nu saņemt uzturēšanās atļauju ASV vai šīs valsts pilsonību, vai arī tikt repatriētiem vai saņemt patvērumu vai humāno aizsardzību ASV vai kādā trešā valstī, ja viņu valstī tiem draud vajāšana, un viņiem jādod iespēja izmantot atlīdzināšanas un kompensācijas mehānismu, kas paredzēts ANO Konvencijas pret spīdzināšanu 14. pantā;
 5. norāda, ka vairākas ES dalībvalstis ir bijušas iesaistītas vai arī aktīvi vai pasīvi sadarbojās ar ASV varasiestādēm, CIP vai armijai nelegāli pārvadājot ieslodzītos uz Gvantanamo

bāzi un/vai slepenajiem cietumiem, kuru pastāvēšanu atzina prezidents Bušs — kā to liecina neseno sniegtā informācija par to, ka valdības ir piekritušas ASV lūgumiem atļaut lidojumus pār šo valstu teritorijām un par valdību rīcībā esošo informāciju par slepenajiem cietumiem —, un ka ES dalībvalstis nes zināmu daļu politiskās atbildības par šiem Gvantanamo un slepenajās ieslodzījuma vietās turētajiem ieslodzītajiem;

6. uzskata, ka Eiropas Savienībai un dalībvalstīm jāpauž gatavība uzņemt tos apcietinātos, pret kuriem nav izvirzīta apsūdzība, kuriem noņemta apsūdzība vai kuri ir attaisnoti un kuriem viņu valstīs draud vajāšana, un jāsniedz viņiem patvērumus vai humānā aizsardzība, ja ASV atsakās to darīt;
7. atzinīgi vērtē to, ka Padome, ES dalībvalstis un Komisija apsprieda Gvantanamo jautājumu Ģenerālpadomes 26. janvāra sanāsmē, un aicina tās vienoties par kopēju nostāju attiecībā uz nepieciešamību ES dalībvalstīm uzņemt apcietinātos, kuri netiks apsūdzēti par nozieguma veikšanu, bet kuri nevar atgriezties savā valstī, baidoties no spīdzināšanas vai citiem nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem; tāpat tām jānodrošina arī Gvantanamo bāzes slēgšanas procesa nepārtraukta uzraudzība, kā arī jāseko Gvantanamo un slepenajos cietumos ieslodzīto personu turpmākajam liktenim, lai pārliecinātos, ka tiem ir piešķirtas cilvēktiesības un pamatbrīvības, un lai izskatītu iespējamās ASV varasiestāžu pieprasījumus; atzinīgi vērtē *J. Barrot* un Čehijas prezidentūras vizīti ASV, lai apspriestu Gvantanamo jautājumu;
8. aicina Eiropas Savienību, dalībvalstis un ASV varasiestādes izpētīt un pilnībā noskaidrot starptautisko un atsevišķo valstu tiesību normu un cilvēktiesību pārkāpumus, aizliegt spīdzināšanu un necilvēcīgu izturēšanos, kā arī cilvēku piespiedu nozūšanu, un nodrošināt tiesības uz taisnīgu tiesu par noziegumiem, kas paveikti saistībā ar „cīņu pret terorismu”, lai noskaidrotu atbildīgos, tostarp atbildību par Gvantanamo, slepenajiem ieslodzījuma centriem un ārkārtas pārsūtīšanas programmu, un nodrošināt, ka šādi pārkāpumi nākotnē vairs neatkārtosies un ka cīņa pret terorismu tiek veikta, nepārkāpjot cilvēktiesības, pamatbrīvības, kā arī demokrātijas un tiesiskuma principus;
9. aicina ES iestādes un dalībvalstis īstenot Eiropas Parlamenta 2007. gada 14. februāra rezolūcijā iekļautos ieteikumus par iespējamo CIP veikto Eiropas valstu izmantošanu, lai pārvadātu un nelikumīgi turētu apcietinājumā gūstekņus;
10. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, augstajam pārstāvim KĀDP jomā, dalībvalstu parlamentiem, NATO ģenerālsekretāram un Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas priekšsēdētājam, ANO ģenerālsekretāram, kā arī Amerikas Savienoto Valstu prezidentam un kongresam.